

Tiszatáj '87

Hogy miért kezdődik fontiekkal a Tiszatáj hétfőtől megvásárolható, 1987. január —februári, összevont számának ismertetése? Mindenki tudja: a Minisztertanács Tá-jékoztatási Hivatalának elnöke 1986. november 1-jei hatállyal fölmentette tiszt-ségéből a folyóirat addigi fő-szerkesztőjét, Vörös Lászlót, az addigi főszerkesztő-he-lyettest, Annus Józsefet és a lap addigi főmunkatársát, Olasz Sándort, egyszersmind kinevezte az új főszerkesztőt. A Tiszatáj működését a Tá-jékoztatási Hivatal már korábban felfüggesztette: ta-valy június óta nem jelent meg a folyóirat. A magyar sajtó történetében — enyhén szólva — szokatlan intézkedés indoka: „közlétpolitikai hibák”. Az MSZMP Csongrád Megyei Végrehajtó Bi-zottsága — mint közvetlen felügyeleti szerv — vizsgálata és ennek megállapításai nyomán módosították a szer-kesztési koncepciót. Az új fő-szerkesztőt idézzük: „Rész-ben országos jelenségeket is figyelembe véve, részben tájegységünk szellemi lehe-tőségeit felmérve, valamint több teret szeretnénk adni a szépirodalom mellett a többi művészeti ág bemutatásá-nak, illetve tudományos és ideológiai problémák olyan formájú szemléltetésének, amely nem idegen a hagyománysan irodalmi és to-vábbra is elsősorban olyan-nak tervezett folyóirat pro-

Irodalmi, művelődési és társadalompolitikai folyóirat, a Csongrád Megyei Tanács lapja. Főszerkesztő: Kaposi Márton. A szerkesztő-bizottság elnöke: Tóth Béla.

filjától.” A szerkesztés el-veiről és céljairól egyébként Kaposi Márton „Mi történt és mi történjen a Tiszatáj-jal?” című, az új számot nyi-tó cikkéből tájékozódhat az olvasó. Akár ugyanezt a címet viselhetné a szerkesztőbizottság elnökének, Tóth Béla írónak a Hazai tükör rovatban közölt írása; a Ti-szajrás-részletek (76—77.) hol képes beszédben, hol meg „egyesben” — a Tiszatáj-ról, a folyóirat múltjáról, je-lenéről és jövőjéről szólnak. Tanulságos olvasmány annak az embernek a tollából, aki-nek része lett „Horgonyköté-len himbálódzó nyegenéves hajóját a Tiszatájnak hete-kig egyedül silbakolni”, és tapasztalni, „szállnak a jel-zők: talpnyaló, bérenc, szolga, janicsár”! Hasonlóan személyes hangvételű, de irodalmi életünk jelenlegi vi-harai, sőt, egész művészet- és társadalompolitikánk tekin-tetében is érdemes megállá-pításokat tartalmazó Vasy

Géza írása (Miért írok a Ti-szatájba?).

A régenvárt szám szépiro-dalmi rovatában Dobai Pé-ter verse és regényrészlete, az 50 éves szabadkai ma-gyar költő, Gulyás József, és a szabadkai szerb költő Slav-ko Matkovic művei, Garai Gábor, Galambosi László, Deák Mór versei, Németh András és Raffai Sarolta prózája, Tandori Dezső pró-za-verse jelent meg. Agh At-tila a más fórumokon mos-tanában oly sokat idézett hatvanas évekről teszi közé gondolatait, Bakonyi István pedig az Utolsó kísérlet har-madik részét (Szerdai fogadónap), a Németh László-i eszmekör felépítését elemzi a Tanulmány rovatban. Or-bán Balázs, Gáll Ernő (a Korunk egykori főszerkesztője, „az erdélyi polihiszto-rok utódja”) a „Kelet-euró-pai tükör” rovat főszereplőit, Tasi József Mór-cz-leveleket közöl; a 60 éves Kajári Gyul-lát köszönti, illetve Mészáros Dezső, a Szegedről indult szobrászművész kőszobrait elemzi a Művészet rovat egy-egy cikke. Viszonylagosan gazdag a kritikai rovat, melyből most néhány szege-di „témát” emelünk ki. Mo-csár Gábor önéletrajzi regé-nyéről (...eleitől fogva) ketten is irtak, Horváth De-zső és Kardos József. Recen-ziók jelentek meg a Szeged története első két kötetéről, Péter László (A szerette vá-ros) könyvéről.

Párbeszéd, vagy zaklatás?

Gyerekek és módszerek

De nemcsak Szegedről, hanem több helyről, többek között Makóról is érkezett hozzánk híradás. Mindenütt általános iskolás gyerekeket és felnőtteket szőlítottak meg az utcán, hazafelé men-et. Színes prospektusokat nyomtak kezükbe. Az azo-kon feltüntetett adatok sze-rint az Egyesült Államok-ban jelentették meg 1982-ben — az angol mellett töb-bek között magyar nyelven is. A szöveget szép színe-zésű, idillikus hangulatú képek sorozata egészíti ki.

A gyerekek érdeklődve forgatták kezükben a színes füzetecskéket. A „bácsik”, illetve „nénik” pedig meg-kérték őket, hogy mutas-sák meg társaiknak, szüleik-nek. Aztán kérdéseket tet-tek fel, majd mosolyogva elbúcsúztak tőlük.

De kanyarodjunk vissza még egy pillanatra a már említett szegedi, Tisza-parti járókelőhöz. Ha sürgős dol-gaira való hivatkozással nem hagyja magukra a megszólított, ő is kapott volna néhány brosrútát. Töb-bek között ilyeneket: „Az ember egyedüli reménye a békére”. Vagy — pedagógu-soknak szánva — : „Az is-kola és Jehova Tanúi.” S ha orvos az illető: „Vérát-ömlesztés — miért nem fogadtátok el Jehova Tanúi számára?” S ha átveszi e kiadványokat, akkor lakcí-mét is megkérdezik tőle. Sőt foglalkozásáról, érdeklő-dési köréről is kíváncsiak. S legközelebb már egy olyan ember keresi föl, aki — Jehova Tanúi közül — ar-ra a foglalkozási és érdeklő-dési körre specializált... S a cél? Újabb híveket sze-rezni ennek a különös, nagy körületekintéssel, alapos-sággal, fegyelemmel szervezett szektának, a jehovistáknak. S minél többet. Hiszen már a kiadványok átadásakor felkéri a felnőtteket is, hogy azokat juttassák el ismerőseikhez, családtagjaik-hoz, szélesebb rokonságuk-hoz, szomszédaikhoz. Hogy ezáltal mintegy hólabda-szerűen terjedhessen a szek-tatan

— A Jehova Tanúi szek-tát lényegében nem sorol-hatjuk a legális keretek kö-zött törvényesen működhető egyházak közé — mondja a Csongrád Megyei Tanács egyházügyi titkára. Hozzá is sok bejelentés érkezik, ugyanis a jehovisták aktív, gyakran erőszakos missziós tevékenysége irritálja a la-kosságot, hívó és nem hívó embereket egyaránt. A val-lásszabadság jegyében téri-tenek — ugyanakkor ők maguk a többi, többek kö-zött a nagy történelmi ha-gyományú magyar egyhá-zakkal szemben monopolisz-tikus magatartást tanúsítá-nak, nem hajlandók elis-merni azok jogát a hithir-detésre, kizárólagosságra tö-rekednek.

Kik is ők?... Kiadványaikból megtud-hatjuk, hogy a jehovisták gondatlan és biztos túlvilági életet ígérve — akarva-akaratlan — szembeállítják hí-veiket a társadalmi élettel, elfordítják őket a kulturális élettől. Tanításuk középpont-jában egyrészt a világ végé-ről való prófécia, másrészt a világ sajátos újjáteremtése áll. Különböző számításai-k szerint újabb és újabb dátu-mokat jelölnek meg, amikor Jahve a mennyei seregek élén megvívja majd az ar-magedoni csatát, és minden sántán hatalmat — egyházit, világi egyaránt — megsem-misít.

Etikájuk alapja a társada-

Egyik szegedi olvasónk a tavaszi időkben sétált a napfényben fürdő Tisza-parton, amikor két fiatal-ember lépett melléje. Határozott, ugyanakkor igen udvarias emberek voltak. Miután elnézést kértek a megszólításért, megkérdezték, mi a véleménye a bé-kéről? — Természetesen békében szeretnék élni. Nyu-godt körülmények között fölnevelni gyermekeimet — hangzott a felelet. — Gyermekei is vannak? — A fiatal emberek szeme felesillant. Családi körülményei-iránt kezdtek érdeklődni. Majd az egyik elhallgatott, s most már csak a másik folytatta a dialógust. — Van-e Bibliája? — Nincs. — Szeretné-e megismerni? Hallott-e már róla, milyen bölcsességek találhatók a Szentírásban?...

A megszólított járókelő számára kezdett kényel-metlenné válni a párbeszéd. De a bőbeszédű fiatal-ember — igaz, továbbra is igen udvariasan, ám igen-igen határozottan — csak erősködött. Végül azzal vált el tőlük, hogy sürgős dolga van, és elsietett. Ez lett a szépnek, harmonikusnak ígérkező Tisza-parti sé-tából.

lom rendjétől való elfordu-lás, a társadalom szervezett-ségével való szembeszállás. Hátat fordítanak a világnak, politikai semlegességet hir-detnek. A világi törvények és Jehova tilalmi közötti el-lentéket minden esetben az utóbbi javára döntik el. El-lenállnak a világ „csábítá-sainak”, ezért bizonyos mér-tékben kultúra- és tuda-mánnyellenesek. Csak a val-lásuknak megfelelő — vagy a vezetőik által oktatónak ítélt — könyveket olvashat-nak, ilyen értelemben hall-gatnak rádiót, nézhetnek te-levizíót. Az erkölcsi norma-kat is a szekta érdekeinek megfelelően formálják.

Az államhoz való visz-o-nyukra is a szembenállás a jellemző. Tiszteletről beszél-nek, ugyanakkor viszont mindenféle földi államot a sátán eszközének, a sántáni világalom hordozójának tartanak. Ezért a földi hatal-masságoknak vagy állami törvényeknek engedelmes-kedni szerintük: bűn.

Az állami törvények taga-dásából következik, hogy tagjaiknak tiltják a fegyver-fogást, a katonai szolgálatot. De ez a fegyverfogási tila-lom egészen más hitéleti bá-zisból ered, mint a nazaré-nusok hasonló gyakorlata. A Jehova Tanúi nem pusztán a katonaság, hanem az állam-hatalom, az alkotmány ellen lépnek fel, amikor nem vál-lalják a katonai szolgálatot. Ezért ők nem a „ne öl!”-pa-rancsolatra hivatkoznak, ha-nem arra, hogy mindennemű katonai szolgálat a sátán erejét támogatja.

Bonyodalmak a vér-átömlesztés körül

Idézet abból a brosrútából, amelyet a Magyarországon működő orvosok egy részé-hez juttattak el a szekta tag-jai: tárgy — a vérátömlesztést megtiltó tanúk részletes ma-gyarázata, indoklása. „Az a meggyőződésünk, hogy a Biblia megtiltja a kereszte-nyeknek a vér elfogadását, vagyis az élet megtartását a vér felhasználásával... A Biblia különböző helyeken kifejezetten megtiltja a vér felhasználását... Ezért a kereszténynek éppúgy tar-tózkodnia kell a vértől, mint a bálványáldozattól és a pa-ráznaságtól.” Az elmondot-takat utóbb tovább nyomaté-kosítják: „Az igaz, hogy kü-lönböző vallásfelekezetek el-térően értelmezik ezeket a bibliai szövegeket. Mi, Jehova Tanúi viszont úgy véljük, hogy ezek a fontos szövegek nem engedik meg a vérát-ömlesztés elfogadását.” A to-vábbiakban aztán — igen ár-nyalt módon — az orvosok számára összeállított — kérő, javasoló hangnemű — érv-rendszer részletezése követ-kezik.

Ezek után illő meghall-gatnunk ebben a kérdésben

egy igazán illetékes szakem-bert is. Részlet a Szegedi Orvostudományi Egyetem Vértranszfúziós Allomása vezetőjének egyik hivatalos leveléből: „A jehovistáknak a vérátömlesztés elutasítása már régóta ismeretes... A jehovista nem azért utasítja el a vérátömlesztést, mert fél a szövődmenyektől, ha-nem a Biblia értelmezése alapján a vért magát utasít-ja el. Ennek alapján itt nem orvosi, természettudományi, hanem kizárólag teológiai kérdésről van szó, amelynek következményei azonban adott esetben jogi, orvosi té-ren realizálódnak.” A to-vábbiakban a levél e lehetőségeket részletezi, mindeközben többször is hangsúlyozva: az orvosnak igenis kötelessége mindent megtenni a beteg élete megmentéséért, bele-értve ebbe a megmentési fo-lyamatba természetesen a vérátömlesztést is.

Sajátos kettősség

Visszatérve újra a Jehova Tanúinak általános jellegű működésére: van tehát ha-zánkban egy vallási szekta, amely gyakorlatát tekintve létezik, „státusát” tekintve ellenben tiltottként, tehát il-legálisan működik. E kettős-ség egyszerre tanúskodik a magyar állam nagyfokú tü-relméről, valamint — bizo-nyos mértékig — arról, hogy a Jehova Tanúi közül sem keresi eleve mindenki a hi-vatalos szervekkel való ösz-szeütközést.

A háborgatás ellen

Több olvasónk — akiket igen agresszív eszközökkel igyekeztek Jehova Tanúi „megteríteni” —, panasszal fordult hozzánk. A fent kör-vonalazottak nagyjából-egé-széből summázzák e kérdé-skör kapcsán álláspontunkat. Az így csupán kiegészítésre szoruló: a nagyfokú türelem, amelyet államunk a szekta iránt tanúsít, nem foglalja magába az állampolgárok zaklatásának megengedését. Ha valaki illet tapasztal, lépjen föl ellene. Hagyja ott őket, mondja meg nekik ha-tározottan: személyes állam-polgári joga, hogy akarata ellenére senki ne befolyásol-hassa meggyőződésében.

Hiszen konszolidált körülmények között élünk. De an-nak nyugalmához nem csu-pán a vallás iránti türelem, hanem az erőszakos terítés elleni fellépés is beletartozik.

L. T.

Igaz Pál emléke

A makói három Igaz fiú — István, Lajos és Pál — már fiatal korában megtalálta az utat a munkásmozgalomhoz. A legfiatalabb, Pál, aki 1912. március 8-án Makón szüle-tett, cipésztanonc korában István bátyja hatására vál-lalt megbízatásokat. Igaz István akkor már Budape-szen élt. A szabók szakszer-vezetében tevékenykedett és a KIMSZ illegális szervező-munkájában vett részt.

A KIMSZ-nek a levente-mozgalom ellen irt röpirata-it 1928-ban juttatta le Ma-kóra, s öccsét, Pált is meg-kérte a röpiratok terjeszté-sére. Az öccs vállalta a nem veszélytelen megbízatást. Családja és a saját keserű sorsa, a tanoncokat ért me-galáztatás miatti elégedetlen-sége, az elnyomó úri rend engesztelhetetlen gyűlölete, erősödő munkásöntudata ösztönözte a veszélyek vállal-lására is. Ifjúmunkás társai-val ettől kezdve többször vettek részt a városban ille-gális röpcédulák terjesztésé-ben.

Igaz Pál ilyen megbízatá-sok teljesítésével érdemelte ki, hogy felvegyék a KIMSZ tagjai sorába. Később már az illegális KMP megbízásából is teljesített különböző szer-vező és agitációs feladatokat. Ez volt az az időszak, ami-kor a világgazdasági válság hatására százezrek váltak munkanélkülivé, amikor milliós szegényparaszt tö-megek nyomora nyomán ha-zánkat a 3 millió koldus or-szágnak neveztek.

Vidékünk dolgozó töme-geinek élete is nehezebbé vált, és szinte mindennapo-sakká váltak a tömegeléged-etlenség megnyilvánulásai: a munkástüntetések, a mun-kanélküliek felvonulásai, munkát kérők követeléseit. Ezek a fejlemények kedvez-tek az illegális kommunista mozgalom politikai tevé-kenységének. 1929 végétől kezdve az egész Dél-Alföldre

kiterjedő illegális kommu-nista szervezőmunka kezdő-dött, amelynek központja Szeged volt.

E nagyszabású tevékeny-ség keretében Igaz Pál a KMP megbízásából 1930 ele-jén illegális sejteket szerve-zett Makón. Munkája sikere-sen haladt előre, mert az osztályharcos szellem, a kommunista eszmék gyorsan tért hódítottak a makói munkások, hagyamakertések körében. Az illegális sejtek vezetői 1930. május 18-án a tápéi fűzesekben találkozót tartottak, amelyen a makói szervezőmunka eredményei-ről ő számolt be.

A rendőrség azonban — besúgás alapján — rajtaütött az illegális találkozón, s a résztvevők nagy részével együtt őt is letartóztatták. A bíróság két és fél évi börtönre ítélte.

Szabadulása után az ille-gális párt vezetősége lehe-tővé tette számára, hogy a

Szovjetunióba emigráljon. Moszkvában villamosipari technikumban és a marxiz-mus—leninizmus esti egyete-men tanult. A moszkvai első golyóscsapágygyárban dolgo-zott 1941-ig. A szovjet had-sereg katonájaként az északi fronton harcolt. 1943-ban, mint külföldi állampolgárt visszahívták a hadseregből, és különböző üzemekben dolgozott 1955-ig.

1955 után hazatért Ma-gyarországra, először Buda-pesten élt, majd Szegedre költözött, ahol a Fémfeldol-gozó és Finommechanikai Vállalatnál dolgozott. 1965. február 7-én halt meg. Ha élne, most lenne 75 éves.

Tamasi Mihály

Születésének 75. évfor-dulója alkalmából hétfőn, március 9-én délután fél 3-kor Igaz Pál Belvárosi temetőben levő sírjánál koszorúzást rendez a vá-rosi pártbizottság és ta-nács.

Búcsú Csúri Józseftől

A századforduló után kilenc évvel született Szege-den. Apja szakmáját foly-tatva 11 évesen kőműves-tanonc lett, így 1925-ben kapta kézhez a szakma se-gédlevelét. A Gladias Gyula vezette építőmunkás-moz-galom és sztrájkjainak szervezője és résztvevője. Ő sem kerülhette el a rend-őrségi letartóztatást és a megalázó büntetést, a ve-rést.

1937-ben az ismét föllán-goló sztrájkoknál bizalmi-ként végezte a munkásosz-tályt, a társadalmi haladást szolgáló munkáját. 1938-tól tagja volt a pártnak és 1950-ig a párt építőmunká-sait tömörítő csoport ve-zetőségi tagja. Közben részt vesz a nyilas párt alakuló gyűlésének szétverésében 1939-ben, 1944-ben segíti a Ricsére internált elvtársait,

munkásmozgalmi vezetőit, azok itthonmaradt család-tagjait.

Egyik alapító tagja volt az MKP szegedi szerveze-tenek és az akkor alakult polgárőrségnek, a demok-ratikuss rendőrségnek.

1949-től 5 éven keresztül a városi tanács építési és közlekedési osztályát vezet-te, majd 1955-ben visszatért eredeti szakmájához s ott dolgozott szinte életének utolsó napjái.

Munkásságát számos ki-tüntetéssel ismerték el, így a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremmel, a Munka Erdemrend ezüst- és arany fokozatával, a Szocialista Hazáért Erdemrenddel.

Végő búcsúztatása a Bel-városi temetőben március 11-én, délután 1 órakor lesz.

MSZMP Szeged Városi Bizottsága